

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 570/2011

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. decembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. B., P., zastúpenej advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 CoP 58/2006 zo 16. júna 2011 a postupom, ktorý mu predchádzal, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. septembra 2011 faxom a 28. septembra 2011 poštou doručená sťažnosť Ing. M. B., P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom

Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 CoP 58/2006 zo 16. júna 2011 a postupom, ktorý mu predchádzal.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako účastníčka súdneho konania (v procesnom postavení navrhovateľky) vedeného Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 13 C 98/2006 podala návrh, ktorým žiadala od bývalého manžela (ďalej len „odporca“) manželské výživné v sume 12 000 Sk mesačne počínajúc od 18. novembra 2006 do budúca. Súd prvého stupňa žalobu sťažovateľky zamietol z dôvodu, že priznanie výživného je v rozpore s dobrými mravmi, v dôsledku čoho návrh sťažovateľky na manželské výživné zamietol a priznal odporcovi náhradu trov konania. Proti predmetnému rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd ako odvolací súd rozsudkom zo 16. júna 2011 tak, že potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí návrhu, rozsudok okresného súdu však v časti o trovách konania zmenil.

Konaniu o manželskom výživnom predchádzalo konanie o rozvod manželstva medzi sťažovateľkou (v danom prípade v procesnom postavení odporkyne) a odporcom na okresnom súde vedené pod sp. zn. 11 C 147/2005. Okresný súd o rozvode manželstva rozhodol rozsudkom z 11. apríla 2006 tak, že manželstvo sťažovateľky a odporcu rozviedol. Proti predmetnému rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namieta porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu ako súdu odvolacieho sp. zn. 7 CoP 58/2006 zo 16. júna 2011 a postupom, ktorý mu predchádzal.

K porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu sťažovateľka okrem iného uviedla:

„Ako je zrejmé zo skutkových a právnych záverov súdov oboch stupňov konajúcich vo veci rozvodu manželstva, ani jeden z týchto súdov pri skúmaní príčin rozvratu nedospel

k záveru, že by rozvrat manželstva spôsobilo správanie sťažovateľky, alebo, že by správanie sťažovateľky počas trvania manželstva v čomkoľvek odporovalo dobrým mravom.

Ako už bolo uvedené, príčiny rozvratu manželstva skúma a na tento účel hodnotí vykonané dokazovanie rozvodový súd. Na túto skutočnosť poukazovali oba súde konajúce vo veci výživného, odvolací súd osobitne zdôrazniac, že týmto zistením rozvodového súdu je viazaný. Rozhodnutie, ktoré vyniesol a ktoré je predmetom tejto sťažnosti, je však v priamom rozpore s touto viazanosťou súdu príčinami rozvratu manželstva, ako ho zistil rozvodový súd. Súde oboch stupňov hodnotili príčiny rozvratu manželstva a to napriek tomu, že samy vo svojich rozsudkoch správne píše, že toto zisťovanie aj hodnotenie dôkazov vykonaných pre toto zisťovanie patrí rozvodovému súdu.“

Porušenie označených práv sťažovateľka videla v tom, že rozsudok krajského súdu sp. zn. 7 CoP 58/2006 zo 16. júna 2011 je v priamom rozpore s viazanosťou súdu príčinami rozvratu manželstva, ako ho zistil rozvodový súd. Súde oboch stupňov hodnotili príčiny rozvratu manželstva, a to napriek tomu, že toto zisťovanie patrí rozvodovému súdu. Sťažovateľka preto tvrdila, že krajský súd v konaní o určenie manželského výživného prekročil rozsah zákonnej právomoci, pretože v ňom hodnotil aj príčiny rozvodu jej manželstva, čo je však „v priamom rozpore s... viazanosťou súdu príčinami rozvratu manželstva, ako ho zistil rozvodový súd“, čím porušil jej práva podľa ústavy a medzinárodnej zmluvy o ľudských právach.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť prijal na ďalšie konanie a nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa Ing. M. B.

- na spravodlivé súdne konanie zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

- domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky,

bolo rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 CoP/58/2006 zo dňa 16. 06. 2011 a postupom, ktorý mu predchádzal, porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Krajskému súdu v Košiciach pokračovať porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 CoP/58/2006 zo dňa 16. 06. 2011 a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom

predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 CoP 58/2006 zo 16. júna 2011 a postupom, ktorý mu predchádzal.

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľky je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezochoch nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu okrem iného vyplýva:

„Odvolací súd na základe odvolania navrhovateľky preskúmal rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., v spojení s § 156 ods. 3 O. s. p. a dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych zákonných ustanovení Zákona o rodine a v súlade s § 132 O. s. p. vyhodnotil dôkazy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo za konania najavo vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd stotožňuje. Dôsledne sa vysporiadal s námietkami navrhovateľky uplatnenými počas konania na súde prvého stupňa a navrhovateľka ani v priebehu odvolacieho konania neuviedla žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by mali za následok iné rozhodnutie o určení manželského výživného. Odvolací súd po zohľadnení všetkých skutočností vo vzťahu k predmetu odvolacieho konania preto dospel k totožnému právnemu záveru ako súd prvého stupňa, že neboli splnené zákonné podmienky podľa § 75 ods. 2 Zákona o rodine pre určenie vyživovacej povinnosti od odporcu pre navrhovateľku z dôvodu, že z rozsudku, ktorým bolo manželstvo účastníkov rozvedené vyplýva záver o rozvrate manželstva, zapríčinený navrhovateľkou a jej správaním, ktorý viedol k odcudzeniu zo strany odporcu a napokon k rozvodu manželstva. Pokiaľ navrhovateľka v odvolaní uvádza, že súd prvého stupňa nekonkretizoval správanie, ktoré malo byť v rozpore s dobrými mravmi, resp. že toto sa netýka rozhodného obdobia, je potrebné zdôrazniť, že súd v konaní o manželské výživné je viazaný dôvodmi, pre ktoré rozvodový súd manželstvo účastníkov rozviedol, a tieto nemôže hodnotiť inak. Zároveň dodáva, že právo oprávneného na výživné od povinného musí byť v súlade s dobrými mravmi (§ 75 ods. 2 Zákona o rodine). Dobré mravy sú nepísané pravidlá

slušnosti, ľudskosti, tolerancie, poctivosti a dôvery, z ktorých v prvom rade vychádza písané právo. Nie sú presne definované a vychádzajú zo všeobecne akceptovaných mravných princípov prevažnej časti spoločnosti. Súd ich vždy posudzuje konkrétne v každom individuálnom prípade v kontexte konania účastníkov a súslednosť ich úkonov v čase a mieste. Odvolací súd rovnako, ako súd prvého stupňa, je toho presvedčenia, že priznanie výživného pre navrhovateľku je v rozpore s dobrými mravmi práve so zreteľom na správanie účastníkov voči sebe navzájom poznačené absenciou tolerancie, úcty a slušnosti, ktoré dotvára logickú sústavu dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa a dovoľuje záver o aplikácii § 75 ods. 2 O. s. p.. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku navrhovateľky ohľadne nevykovania navrhnutých dôkazov, odvolací súd dospel k záveru, že ich vykonanie, vzhľadom na právne posúdenie veci v tom smere, že výživné aj keby inak boli splnené zákonné podmienky § 71 ods. 1 Zákona o rodine na strane oprávnenej a povinnej osoby, nie je možné priznať pre rozpor s dobrými mravmi, za nadbytočné.

Podľa § 220 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).“

Čo sa týka napadnutého rozsudku krajského súdu, ústavný súd nezistil medzi dôvodmi a skutočnosťami, ktoré sťažovateľka uviedla vo svojej sťažnosti, žiaden taký, ktorý by mohol spochybniť právne závery krajského súdu. Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd nezistil taký postup a výklad zákonných predpisov, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako to tvrdila sťažovateľka vo svojej sťažnosti. V okolnostiach prípadu ústavný súd uvádza, že v napadnutom rozhodnutí krajský súd zohľadnil všetky jeho zákonné náležitosti a tieto pri jeho tvorbe aj prakticky aplikoval.

Vo veci hlavného argumentu sťažovateľky o prekročení jeho právomocí tým, že posudzoval príčiny rozvodu jej manželstva v konaní o určení manželského výživného, ústavný súd uvádza, že znenie príslušnej časti rozsudku krajského súdu potvrdzuje, že sa stotožnil (dospel k rovnakému záveru) ako rozvodové súdy (okresný súd i krajský súd) o príčinách rozvratu manželstva sťažovateľky bez toho, že by ich bol sám znova (a osobitne) hodnotil aj pre potreby konania o určení manželského výživného. Takému

postupu ostatne zodpovedá aj všeobecná prax súdov, ktoré si pre potreby konania o určenie manželského výživného vyžadujú kompletný súdny spis rozvodových súdov, z ktorých zisťujú okrem iného príčiny, ktoré viedli k rozvodu manželstva, pričom rovnakým spôsobom postupoval aj krajský súd. Jeho postup bol preto v súlade so zákonom a ustálenou súdnou praxou. V dôsledku toho ústavný súd uvádza, že postup súdu, ktorý sa v konaní o určenie manželského výživného stotožnil so závermi rozvodových súdov, o príčinách ktoré viedli k rozvratu a následnému rozvodu manželstva, nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedených dôvodov závery, ku ktorým krajský súd dospel v odôvodnení namietaného rozsudku, nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne) alebo zjavne neodôvodnené, pretože majú oporu v zákone a sú dostatočne zdôvodnené.

Vychádzajúc z uvedených skutočností bolo treba sťažnosť sťažovateľky odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2011